

jodle, w buczynie karpackiej (stary drzewostan bukowy z domieszką jodły, wchodzący w fazę rozpadu), leg. L. BUCHHOLZ, coll. P. JAŁOSZYŃSKI.

Dziękujemy kol. Danielowi KUBISZOWI z Muzeum Przyrodniczego ISiEZ PAN w Krakowie za udostępnienie danych dotyczących okazów *B. trigonoprocta* znajdujących się w zbiorach tego muzeum.

Paweł JAŁOSZYŃSKI, Poznań
Lech BUCHHOLZ, Ojcowski PN, Ojców
Jacek KALISIAK, Łódź

422. Rzadkie ciepłolubne gatunki ryjkowców (*Coleoptera: Curculionoidea*) z Mielnika nad Bugiem

Rare thermophilous weevil species (*Coleoptera: Curculionoidea*) from Mielnik on the Bug river

KEY WORDS: *Coleoptera, Rhynchitidae, Apionidae, Curculionidae*, faunistics, new records, E Poland, Mielnik near Siemiatycze.

Położone na skraju doliny Bugu stanowiska kserotermiczne w rejonie Mielnika koło Siemiatycz (UTM: FD30) są znane entomologom od kilkudziesięciu lat. Ze względu na lokalizację w dolinie dużej rzeki płynącej z południa oraz obecność praktycznie jedynych na piaszczystym Podlasiu wychodni kredowych ma tam swe ekstrazonalne stanowiska wiele kserotermofilnych, południowych gatunków owadów. Już w latach 60-tych XX wieku SZYMCZAKOWSKI (1965: Pol. Pismo ent., **35**: 225-257) podał stamtąd 8 kserotermofilnych gatunków ryjkowców, których większość znana była z nielicznych stanowisk na południu Polski. Kolejnych 11 rzadkich gatunków ciepłolubnych podali z Mielnika: WANAT (1998: Wiad. entomol., **17**: 49-53., 2004: Snudebiller, **5**: 139-143), GOSIK i współautorzy (2002: Wiad. entomol., **21**: 123-124), WANAT i GOSIK (2003: Nowy Pam. fizjogr., **2**: 31-52) oraz WANAT i COLONNELLI (2004: Ann. zool., **54**: 453-459). Podczas prowadzonych na szerszą skalę w latach 2003–2004 badań terenowych stwierdziłem tam występowanie kilkunastu dalszych, rzadko spotykanych gatunków ryjkowców, w większości ściśle związanych z murawami i zaroślami kserotermicznymi. Zostały one wymienione niżej wraz z bliższymi informacjami o okolicznościach stwierdzenia, a także o ich rozmieszczeniu w Polsce podanymi w oparciu o stosowne tomy „Katalogu fauny Polski” (BURAKOWSKI i in. 1992, 1995, 1997, 2000) oraz monografię kserotermofilnych ryjkowców Polski MAZURA (2001: Monogr. Fauny Pol., **22**: 1-378). Poza jednym zaznaczonym wyjątkiem, wszystkie gatunki złowione zostały w rejonie mielnickiego Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego „Głogi”. Gatunki nowe dla Podlasia oznaczono gwiazdką.

NEMONYCHIDAE

Nemonyx lepturoides (FABRICIUS, 1801)

22 V 2005 – 1 ex. Monofag ostróżeczki polnej *Consolida regalis* GRAY, w Polsce poza krainami południowymi stwierdzony jedynie nad dolną Wisłą; w dolinie Bugu znany z Gródka i Sobiboru.

RHYNCHITIDAE

**Rhynchites bacchus* (LINNAEUS, 1758)

16 VI 2003 – 3 exx. W ostatnim 50-leciu odnotowany z kilku zaledwie stanowisk na Wyżnach Lubelskiej i Małopolskiej oraz nad dolną Wisłą.

**Rhynchites auratus* (SCOPOLI, 1763)

16 VI 2003 – 13 exx., 29 V 2004 – 2 exx. Częściej spotykany w Polsce od poprzedniego, poza wyżynami południowymi i dolinami Odry i Wisły, stwierdzony też na kilku stanowiskach niżowych.

APIONIDAE

**Ceratapion austriacum* (WAGNER, 1904)

29 V 2004 – 2 exx. Kolejne po Osowcu Twierdzy i okolicach jeziora Śniardwy izolowane stanowisko tego kserotermofilnego ryjkowca w północno-wschodniej Polsce.

**Protapion ruficrus* (GERMAR, 1817)

28 V 2004 – 3 exx., 29 V 2004 – 7 exx. Dotychczas nie wykazany z północnej części kraju, nie licząc starych i dotąd nie potwierdzonych nowszymi badaniami doniesień z Gdańska i Chełmna nad Wisłą.

CURCULIONIDAE

**Magdalis nitidipennis* (BOHEMAN, 1843)

30 V 2004 – 1 ex. otrząśnięty z wierzby uszatej *Salix aurita* L. Jeden z najrzadziej spotykanych w Polsce walczyków, znany z nielicznych stanowisk w południowej i środkowej części kraju.

**Pachytychius sparsutus* (OLIVIER, 1807)

28 V 2004 – 1 ex., 29 V 2004 – 13 exx. Gatunek znany dotąd w Polsce z pojedynczego okazu zebranego na południowym skraju Puszczy Białowieskiej.

Anthonomus kirschi DESBROCHERS, 1868

16 VI 2003 – 1 ex. Sporadycznie notowany ryjkowiec europejski, w Polsce podany z ok. 10 stanowisk, w tym po II wojnie światowej jedynie z Karpat i ich pogórza.

**Curculio pellitus* (BOHEMAN, 1843)

23 V 2005 – 1 ex. Rzadko spotykany gatunek żyjący na dębach, na wschód od Wisły znany jedynie z pogórza Karpat i z Niecki Nidziańskiej.

**Phrydiuchus topiarius* (GERMAR, 1824)

28 V 2004 – 1 ex. wysiany spod szałwi łąkowej *Salvia pratensis* L. Poza jednym, niedawno odkrytym stanowiskiem nad dolną Wisłą, występowanie tego wybitnie kserotermofilnego ryjkowca ograniczone jest do południowo-wschodniej części kraju.

**Thamiocolus signatus* (GYLLENHAL, 1837)

29 V 2004 – 6 exx. Szerzej rozmieszczony wzdłuż doliny Wisły od poprzedniego gatunku, podany także z Bielinka nad Odrą, a w XIX w. również z okolic Głogowa i Raciborza. Znane dotychczas stanowiska na wschodzie kraju nie wykroczyły poza granice Wyżyny Lubelskiej.

**Glocianus pilosellus* (GYLLENHAL, 1837)

30 V 2004 – 1 ex. odłowiony do czerpaka na terenie kopalni kredy. Bardzo rzadki ryjkowiec, znany z nielicznych stanowisk kserotermicznych w Małopolsce i na Lubelszczyźnie, oraz Słubic nad Odrą.

**Mecinus collaris* GERMAR, 1821

29 V 2004 – 1 ex. Poza starymi i wątpliwymi doniesieniami z Wielkopolski (i bezpodstawnym z Pobrzeża Bałtyku) znany u nas wyłącznie z południowo-wschodniej części kraju.